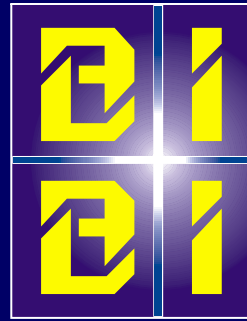

**ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

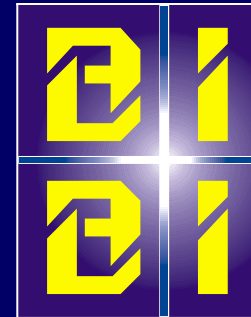
Науково-дослідна частина

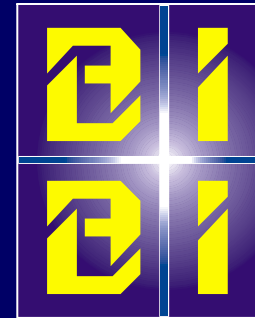
Відділ з питань інтелектуальної власності та інновацій

ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

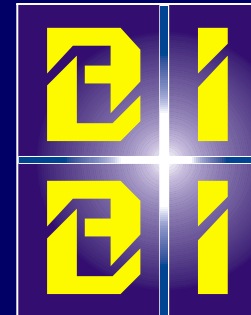
Структура державної системи охорони інтелектуальної власності

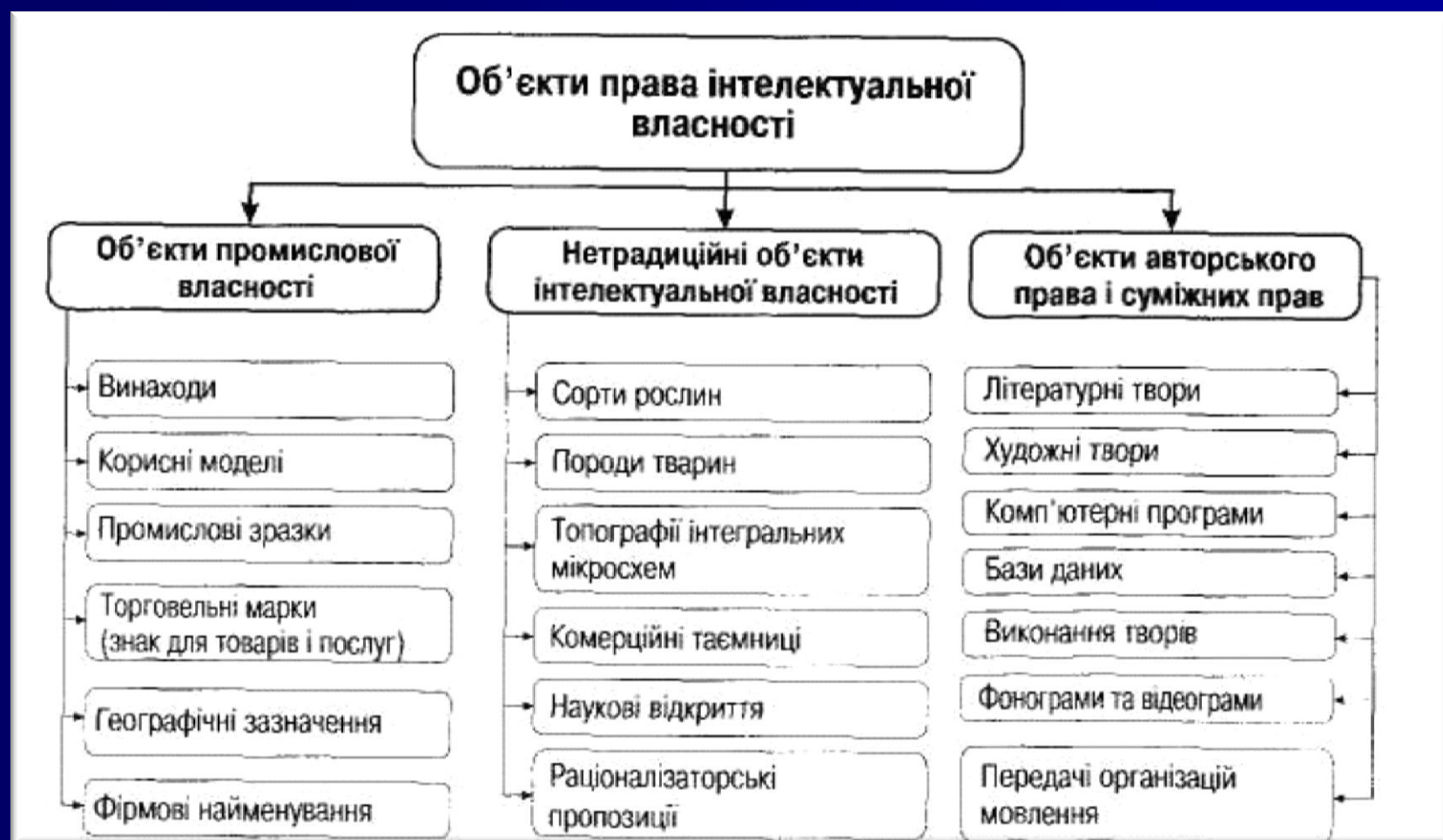

Специфіка об'єктів ІВ

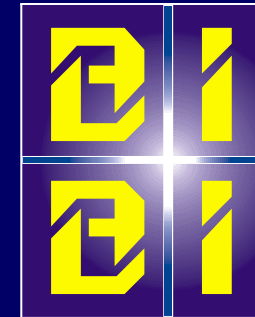
- Нематеріальний характер;
- Можливість одночасного користування кількома особами;
- Розрізняють носій та об'єкт ІВ;
- Дія прав обмежена територією;
- Дія прав обмежена часом;
- Закон передбачає випадки вільного використання;
- Одночасно виникають особисті майнові та немайнові права.

Класифікація об'єктів права ІВ

Інтелектуальна власність

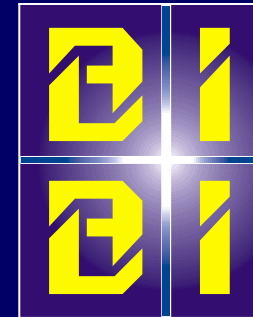
- **Авторське право**

1. Права виникають з часу створення.
2. Охороняється форма.

- **Право промислової власності**

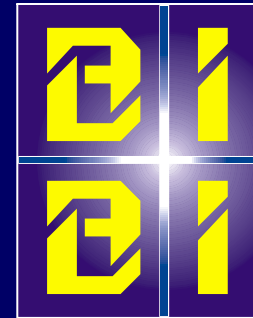
1. Права виникають після проведення експертизи та видачі охоронного документа.
2. Охороняється зміст.

Інтелектуальна власність

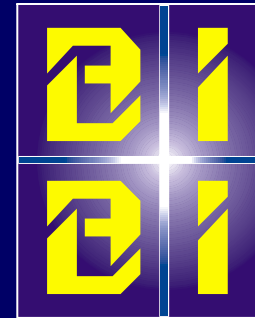

- Авторське право і суміжні права
- Патентне право
- Засоби індивідуалізації учасників громадянського обігу, товарів та послуг
- Нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності

Інтелектуальна власність

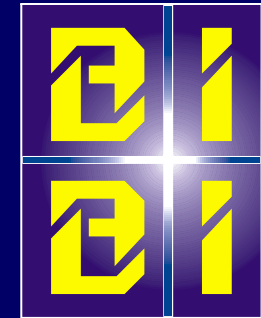
- Об'єкти авторського права:
 - твори науки, літератури, мистецтва.
- Об'єкти суміжних прав:
 - виконання;
 - фонограми;
 - відеограми;
 - передачі (програми) організацій мовлення.

Інтелектуальна власність

- Об'єкти патентного права:
 - винаходи;
 - корисні моделі;
 - промислові зразки.
- Нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності:
 - топографії інтегральних схем;
 - раціоналізаторські пропозиції;
 - сорти рослин, породи тварин;
 - комерційна таємниця;
 - наукові відкриття.

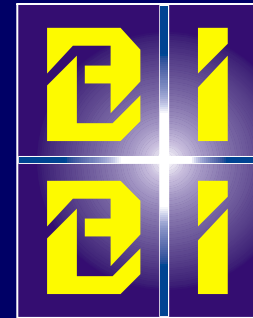
Інтелектуальна власність

Засоби індивідуалізації учасників громадянського обігу, товарів та послуг

- комерційне (фірмове) найменування;
- торгівельна марка (знак для товарів та послуг);
- географічне найменування
(вказування на місце походження товару)

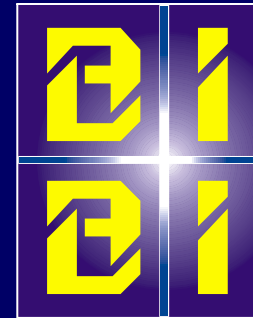
Особисті немайнові права інтелектуальної власності

- право на визнання людини творцем (автором, виконавцем, винахідником та ін.) об'єкту інтелектуальної власності;
- право перешкоджати посяганню в довільній формі на право інтелектуальної власності, яка може нанести моральні збитки чи зашкодити репутації творця об'єкту інтелектуальної власності;
- інші особисті немайнові права інтелектуальної власності, встановлені законом.

ст. 423 ЦК

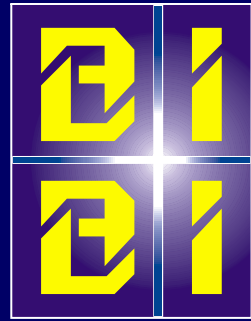
Майнові права інтелектуальної власності

- 1) право на використання об'єкта;
- 2) виключне право дозволяти використовувати об'єкт;
- 3) виключне право перешкоджати неправомірному використанню об'єкта, у тому числі заборона такого використання;
- 4) інші майнові права інтелектуальної власності, встановлені законом.

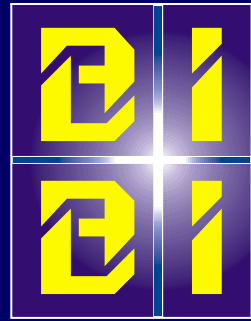
ст. 424 ЦК

Суб'єкти авторського права

1. Автор або винахідник.
2. Роботодавець, у випадку, коли об'єкт інтелектуальної власності створений робітником, який працює по трудовій угоді.
3. правонаступники (особи, яким майнові права інтелектуальної власності були передані на основі договору або в спадок).

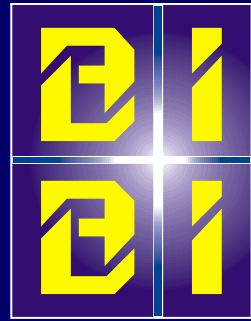
Права на службовий об'єкт до 1.01.2004 р.

- Авторське особисте **немайнове** право на службовий твір належить авторіві.
- Виключне **майнове** право на службовий твір належить роботодавцю, якщо інше не передбачене трудовою угодою (контрактом) і (або) правовою угодою між автором та роботодавцем.

(ст. 16 Закону "Про авторське право і суміжні права")

Права на службовий об'єкт до 1.01.2004 р.

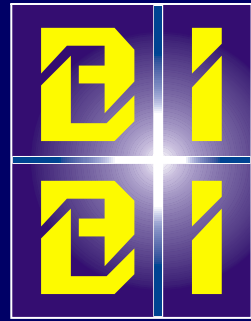

Право на отримання патенту на службовий винахід, корисну модель та промисловий зразок має роботодавець (особа, яка наймає робітника по трудовій угоді).

ст. 9 "Закону про охорону прав на винаходи та корисні моделі"

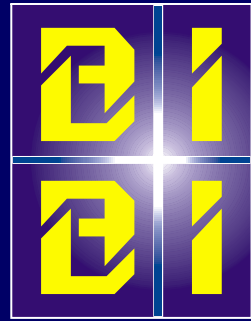
ст. 8 "Закону про охорону прав на промислові зразки"

Права на службовий об'єкт до 1.01.2004 р.

- Винахідник чи автор промислового зразка повинен подати роботодавцеві письмове повідомлення про зроблений винахід, корисну модель чи промисловий зразок з описом та матеріалами, що розкривають суть об'єкта досить чітко та повністю.
- Роботодавцю надається 4 місяці, протягом яких він зможе реалізувати право. Якщо такої реалізації не відбудеться, всі права переходять до винахідника чи автора.

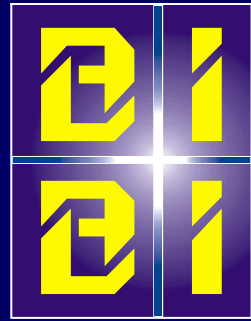
Права на службовий об'єкт до 1.01.2004 р.

Варіанти прав роботодавця щодо винаходу та корисної моделі

- самотійно подати заявку на отримання патенту чи передати право на його отримання іншій особі;
- прийняти рішення про збереження службового винаходу чи корисної моделі як конфіденційної інформації;
- не здійснювати ніяких дій із наведених вище.

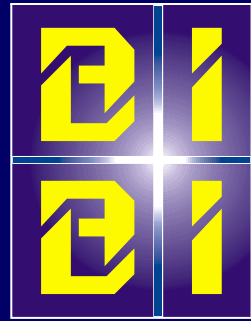
Права на службовий об'єкт після 1.01.2004 р.

- Особисті немайнові права інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку із виконанням трудової угоди належать працівнику, який створив даний об'єкт. У випадках, передбачених законом, окремі особисті немайнові права інтелектуальної власності на такий об'єкт можуть належати юридичній або фізичній особі, де або у якої працює робітник.

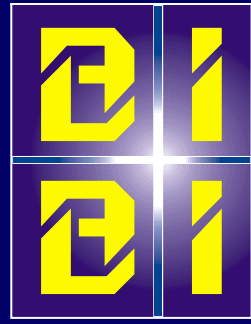
ст. 429 ЦК

Права на службовий об'єкт після 1.01.2004 р.

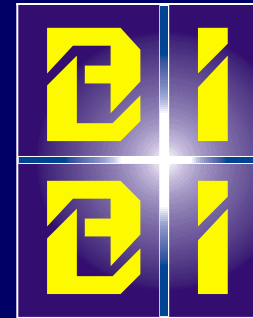
- **Майнові** права інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку із виконанням трудової угоди, належать працівнику, який створив цей об'єкт та юридичній або фізичній особі, де або у якої він працює, **спільно**, якщо інше не передбачено угодою.
- Особливості здійснення майнових прав інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку із виконанням трудової угоди, можуть бути встановлені законом.

Договір про розподіл майнових прав на службові об'єкти авторського права

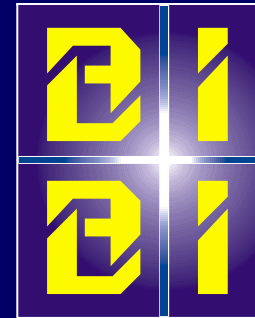

встановлюється при прийомі на роботу у вигляді

- самотійної громадсько-правової угоди поряд разом із трудовою угодою;
- шляхом включення таких положень у трудову угоду.

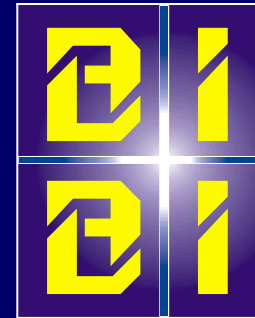

АВТОРСЬКЕ ПРАВО ТА СУМІЖНІ ПРАВА

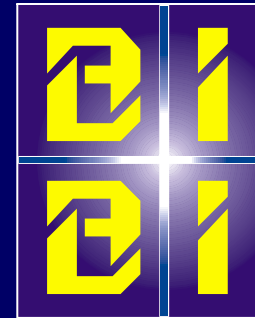
Правове регулювання

- **Міжнародна конвенція про авторське право** (Женева, 1952 р.; СРСР приєднався у 1973 р., Україна – з 23.12.1993 р.).
- **Бернська конвенція про охорону літературних та художніх творів** (9.09.1886 р., Україна приєдналася 31.05.1995 р. до Паризького акту від 24.07.1971 р. із змінами від 2.10.1979 р.).
- **Договір ВОІВ “Про авторське право”** від 20.12.1996 р. (Україна приєдналася 20.09.2001 р.).
- **Цивільний кодекс України** від 16.01.2003 р. (вступив у дію з 1.01.2004 р.).
- **Господарський кодекс України** від 16.01.2003 р. (вступив у дію з 1.01.2004 р.).

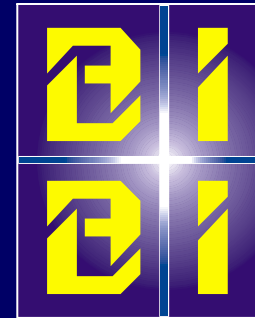
Правове регулювання

- **Закон України про авторське право та суміжні права** від 23.12.1993 р. в ред. Від 11.07.2001 р. із змінами від 22.05.2003 р.
- **Закон України** “Про внесення змін у деякі законодавчі акти України із питань правової охорони інтелектуальної власності” від 22.05.2003 р.
- **Кримінальний кодекс України.**
- **Кодекс про адміністративні правопорушення.**
- **Постанова КМУ** “Про державну реєстрацію авторського права та угод, які відносяться до прав автора на твір” від 27.12.2001 р.
- **Постанова КМУ** “Про затвердження мінімальних тарифів нагород (роялті) за використання об’єктів авторського права та суміжних прав” від 18.01.2003 р.

Об'єкти

- літературні письмові твори;
- усні твори;
- комп'ютерні програми;
- бази даних;
- музичні твори з текстом та без тексту;
- твори, створені для сценічного показу та їх постановки;
- аудіовізуальні твори;
- твори образотворчого мистецтва;
- твори архітектури, містобудування та садово-паркового мистецтва.

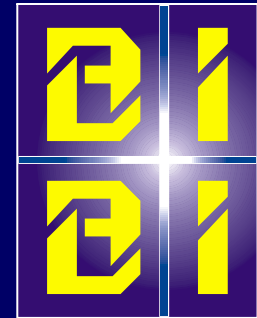

Об'єкти

- фотографічні твори;
- твори, які відносяться до географії, геології, топографії, техніки, архітектури;
- сценічні обробки творів;
- похідні твори;
- тексти перекладів;
- інші твори.

Перелік не вичерпаний

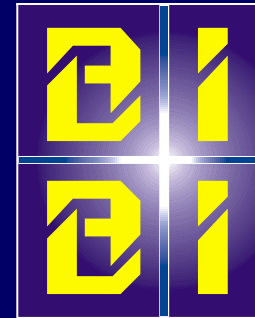
Законодавство про авторське право не поширюється на

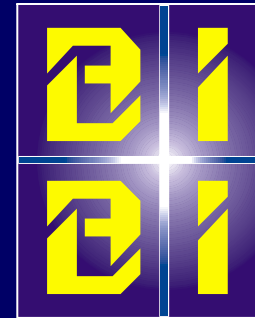
- ідеї;
- теорії;
- принципи;
- методи;
- процедури;
- процеси;
- системи;
- способи;
- концепції;
- відкриття.

(незалежно від форми фіксації)

Об'єкти, які не підлягають охороні

- повідомлення в новинах;
- твори народної творчості (фольклор);
- офіційні документи політичного, законодавчого, адміністративного характеру та їх офіційні переклади;
- державні символи України, державні нагороди, символіка територіальних частин, символи та знаки підприємств, закладів та організацій;
- грошові знаки;
- розклади руху транспортних засобів, програми телерадіопередач, телефонні довідники та інші аналогічні бази даних.

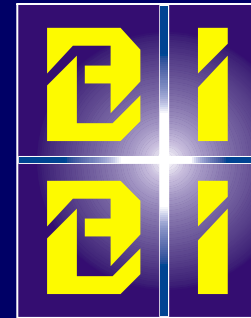

Комп'ютерні програми

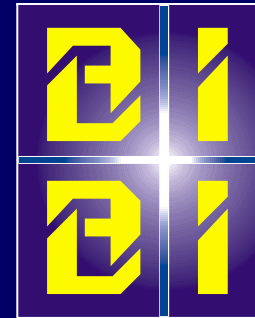
- охороняються, як літературні твори;
- такий вид охорони поширюється на комп'ютерні програми, незалежно від способу чи форми їх вираження.

Стаття 18 Закону

Комп'ютерні програми і бази даних

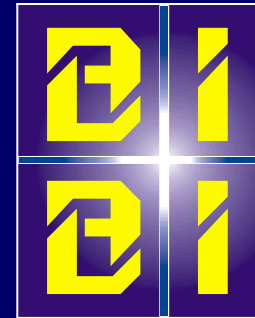

- охороняються як самостійні об'єкти авторського права за умови збереження авторських прав інших осіб (літературні, аудіовізуальні, музичні та інші твори).

Презумпція авторства

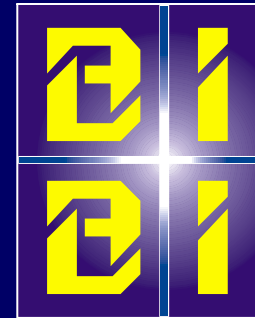
- Первинним суб'єктом, якому належить авторське право є автор твору.
- При відсутності доказів іншого автором твору вважається особа, вказана як автор на оригіналі чи екземплярі твору.

Термін охорони

- До 1973 р. – за життя автора та 15 років після його смерті.
- З 1973 р. - за життя автора та 25 років після його смерті.
- З 1993 р. - за життя автора та 50 років після його смерті.
- З 2001 р. - за життя автора та 70 років після його смерті.

З плином часу цінність об'єктів авторського права
збільшується

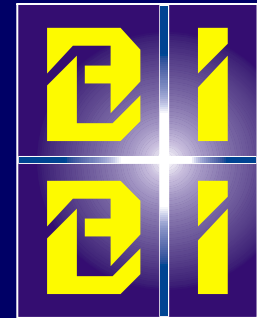
Момент виникнення авторського права

- Авторське право виникає з моменту створення твору

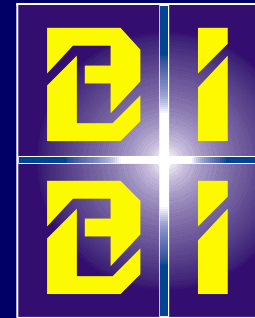
(ст. 437 ЦК)

(ст. 11 Закону)

Способи інформування про авторське право

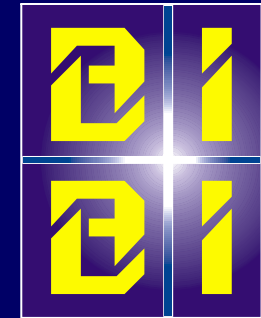
- Знак охорони ©.
- Реєстрація у Державному агентстві по авторських та суміжних правах.

Використання знака ©

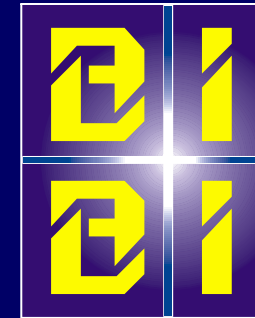
- Інформативна функція.
- © Автор А.А. 2014.

Немайнові права автора

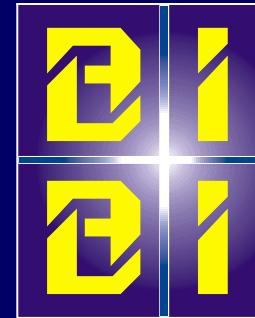

- вимагати признання свого авторства;
- забороняти згадувати у творі своє прізвище;
- вибирати псевдонім;
- вимагати збереження цілісності твору та протидіяти спотворенню чи будь-якій зміні твору.

Немайнові права автора

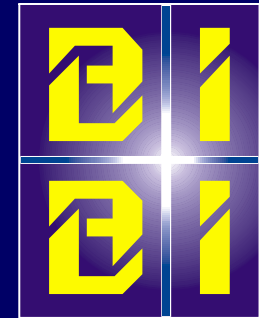
- Діють безтерміново.
- Належать автору
(виняток ст. 429 ЦК).
- Не можуть бути переданими.

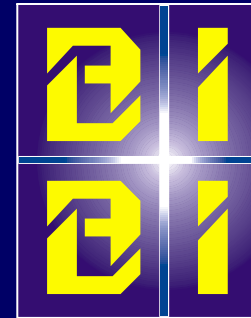
Майнові права автора

- право на використання твору;
- виключне право на дозвіл використання твору;
- право перешкоджати неправомірному використанню твору;
- інші майнові права, передбачені законом.

Немайнові права автора

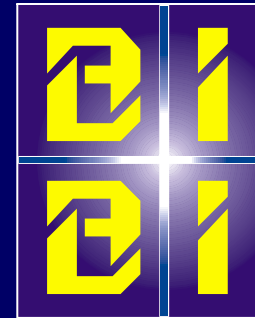

- вимагати признання свого авторства;
- забороняти згадувати у творі своє прізвище;
- вибирати псевдонім;
- вимагати збереження цілісності твору та протидіяти спотворенню чи будь-якій зміні твору.

ПАТЕНТНЕ ПРАВО

ВИНАХОДИ
КОРИСНІ МОДЕЛІ
ПРОМИСЛОВІ ЗРАЗКИ

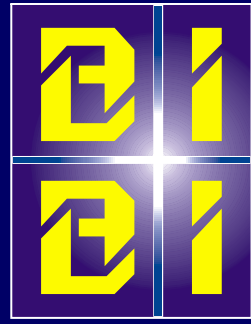

Об'єкти

Винаходи та корисні моделі – результати інтелектуальної діяльності людини у будь-якій сфері технології,

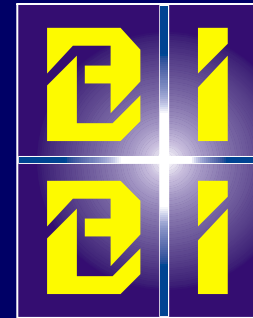
промислові зразки – в області художнього конструювання.

Об'єктом винаходу або корисної моделі може бути:

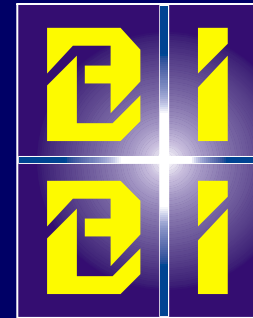
- продукт (пристрій, речовина та ін.);
- процес у будь-якій сфері технології

Об'єкт винаходу або корисної моделі

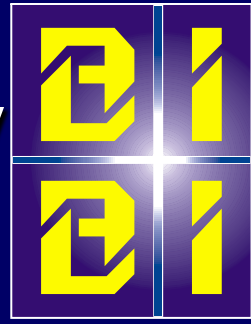
- **Продукт** – довільний штучно створений предмет.
- **Пристрій** – система розміщених у просторі елементів, що певним чином взаємодіють між собою.
- **Речовина** – штучно створене матеріальне утворення, яке являється сукупністю взаємозалежних елементів.
- **Штам мікроорганізмів** – чиста культура мікроорганізмів, виділена із природних місць проживання, якими може бути оточуюче середовище (грунт, вода та ін.), а також із організму людини або тварини.
- **Процес (спосіб)** – сукупність певних кроків, виконуваних у деякій послідовності чи з виконанням певних правил.

Об'єкт промислового зразка

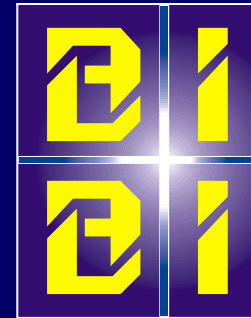

- Форма, рисунок, розфарбування чи їх об'єднання, які визначають зовнішній вигляд промислового зразка та призначені для задоволення естетичних та ергономічних потреб.

Не можуть отримати охорону як промислові зразки

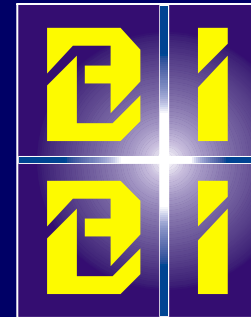
- Об'єкти архітектури (окрім малих архітектурних форм).
- Промислові, гідротехнічні та інші стаціонарні споруди.
- Друкована продукція як така.
- Об'єкти нестійкої форми з рідких, газоподібних, сипучих та схожих до них речовин.

Об'єм правової охорони

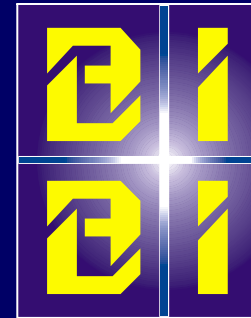
визначається

- **формулою** винаходу, корисної моделі (патентна формула – це коротке викладення технічної суті винаходу чи корисної моделі, яка встановлює межі патентної монополії);
- **сукупністю суттєвих ознак** промислового зразка, які представлені на його зображенні.

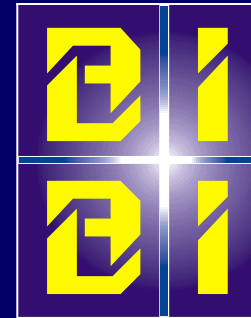
ПРАВОВІ ЗАСОБИ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ УЧАСНИКІВ ОБІГУ, ТОВАРІВ ТА ПОСЛУГ

КОМЕРЦІЙНА НАЗВА,
ТОРГІВЕЛЬНА МАРКА,
ГЕОГРАФІЧНА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ

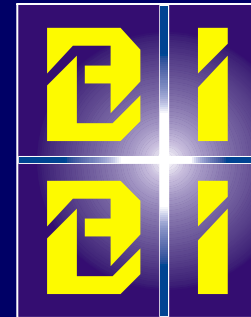
Визначення

- Знак – позначення, за допомогою якого товари та послуги одних осіб відрізняються від товарів та послуг інших осіб.
- Торгова марка – довільне позначення чи довільна комбінація позначень, які придатні для виділення товарів та послуг, що виробляються (пропонуються) однією особою від товарів чи послуг, що виробляються (пропонуються) іншими особами. Такими позначеннями можуть бути, зокрема, слова, букви, цифри, художні елементи, комбінації кольорів чи ін.

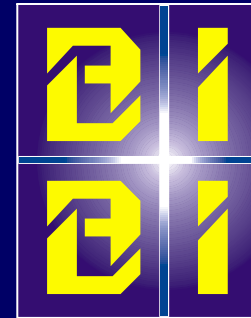
Функції товарних знаків

- Відрізняльна.
- Рекламна.
- Гарантійна (функція якості).
- Стимулююча (підвищення якості).
- Охоронна.
- Інформативна.
- Психологічна.

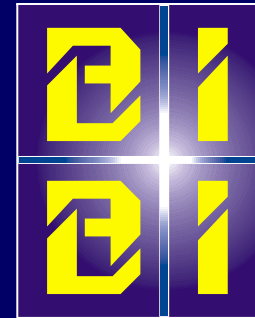

Види товарних знаків

- Словесні.
- Художні.
- Об'ємні.
- Комбіновані.
- Нетрадиційні:
 - звукові;
 - світлові;
 - ароматичні.

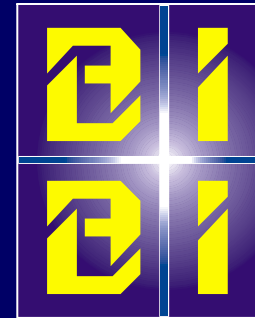

КОМЕРЦІЙНА ТА ФІРМОВА НАЗВА

Назва юридичної особи

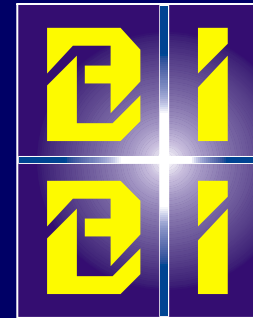
- Юридична особа повинна мати свою назву, у якій міститься інформація про її комерційно-правову форму.
- Юридична особа, яка є підприємцем, може мати комерційну назву.

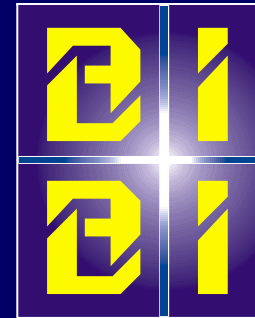
Географічне походження

Назва місця походження товару – це назва географічного місця, яке використовується як позначення у назві товару, що походить з вказаного географічного місця та володіє особливими властивостями, які виключно чи головним чином обумовлені характерним для даного географічного місця природними умовами чи поєднанням таких умов з характерним для даного географічного місця людським фактором.

Угоди у сфері інтелектуальної власності

- Угода про передачу майнових прав.
- Ліцензійна угода.
- Угода про створення на замовлення та використання об'єкта права інтелектуальної власності.
- Угода комерційної концесії.

Ліцензії

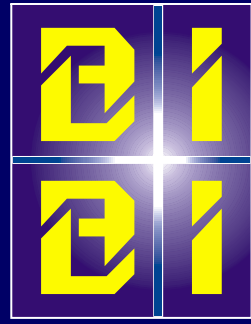
За обсягом прав:

1. Обмежена:
 - виключна;
 - одинична;
 - невиключна.
2. Повна.

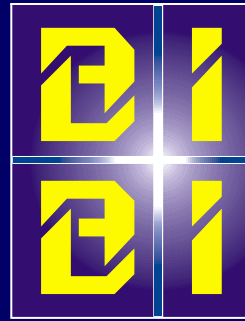
Згідно умов надання:

1. Субліцензія.
2. Перехресна ліцензія.
3. Зворотна ліцензія.
4. Відкрита ліцензія.
5. Примусова ліцензія.

Види відповідальності за порушення прав автора

- Цивільно-правова
- Адміністративна
- Кримінальна

ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ